

Bilag 17: Arbejdsdokument: Baggrund om prøver og test på folkeskoleområdet

Dette arbejdsdokument er udarbejdet som en del af sekretariatsbetjeningen af ekspertgruppen for Fagfornyelsen.

Indledning

Dette arbejdsdokument giver et overblik over folkeskolens prøver og test. Derudover er det igangværende forsøg med en mere praktisk orienteret mundtlig prøve i dansk og matematik samt ekspertgruppen om ChatGPT beskrevet. Prøver og test i de andre nordiske lande er ligeledes beskrevet.

Overblik over folkeskolens prøver

Den gældende prøvestuktur i folkeskolen

Formålet med prøverne er bl.a. at afspejle elevens udbytte af undervisningen. Prøverne afprøver bredt i de forskellige fag på baggrund af Fælles Mål, men er ikke tilrettelagt, så de afprøver alle delelementer i et fag.

Siden skoleåret 2006/07 har det været obligatorisk for alle elever i 9. klasse at aflægge fem bundne prøver (pt. mundtlig dansk, skriftlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og mundtlig fællesprøve i fysik/kemi, biologi og geografi) og to udtræksprøver (en prøve fra den humanistiske fagblok og en prøve fra den naturfaglige fagblok). Derudover har alle elever i 8. klasse siden skoleåret 2020/21 skulle aflægge en bunden prøve i ét ud af fire praktisk/musiske valgfag. Samlet skal eleverne aflægge i alt otte obligatoriske prøver (en i 8. klasse og syv i 9. klasse), jf. tabel 1.

4. april 2024

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Teglholmegade 1
2450 København SV

Telefon: +45 33 92 50 00
Mail: stuk@stukuvvm.dk
www.stukuvvm.dk

CVR-nr.: 29634750

Børne- og
Undervisningsministeriet

Tabel 1: Nuværende obligatoriske prøver (bundne og udtræk)

Bundne prøvefag (I alt seks prøver)	Humanistisk fagblok (Én prøve udtrækkes)	Naturfaglig fagblok (Én prøve udtrækkes)
<ul style="list-style-type: none"> Dansk (mundtlig og skriftlig) Matematik (skriftlig) Engelsk (mundtlig) Fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi (mundtlig) Praktisk/musiske valgfag (mundtlig)* 	<ul style="list-style-type: none"> Engelsk (skriftlig) Tysk/fransk (mundtlig eller skriftlig) Historie (mundtlig) Samfundsfag (mundtlig) Kristendomskundskab (mundtlig) 	<ul style="list-style-type: none"> Biologi (skriftlig) Geografi (skriftlig) Matematik (mundtlig) Idræt (mundtlig) Fysik/kemi (skriftlig)

Note: *Prøven i det praktisk/musiske valgfag foregår i 8. klasse. De øvrige prøver foregår i 9. klasse.

Den fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi blev indført i forbindelse med "12 initiativer til videreudvikling af prøverne i folkeskolen", som blev aftalt af folkeskoleforligskredsen i 2014. Prøven blev aflagt første gang i sommerterminen 2017. Der er løbende udarbejdet statusnotater, som samler op på erfaringerne med prøven.¹ Den fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi er en fællesfaglig praktisk/mundtlig prøve, der både tager udgangspunkt i undervisningens fællesfaglige fokusområder og i Fælles Mål for de enkelte fag. Prøven kan aflægges individuelt eller i grupper på to-tre elever og tager udgangspunkt i det lodtrukne fællesfaglige fokusområde.²

Relevante initiativer i Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram (af 19. marts 2024)

Aftalen vil medføre følgende ændringer i prøvestrukturen i folkeskolen:

- Antallet af obligatoriske prøver reduceres fra otte til seks prøver
- Mundtlig engelsk ændres fra at være en bunden prøve til en udtræksprøve
- Antallet af udtræksprøver reduceres fra to til én
- Antallet af udtræksblokke reduceres fra to til én
- De skriftlige udtræksprøver fjernes
- Prøven i idræt fjernes
- Indførelsen af teknologiforståelse som et nyt valgfag, der afsluttes med en prøve i 8. klasse.

Tabel 2 illustrerer prøvestrukturen fra og med skoleåret 2025/26.³

¹ Statusnotat: Evaluering og følgeforskning | Børne- og Undervisningsministeriet (uvm.dk)

² Vejledning til folkeskolens prøve i den fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi i 9. klasse (uvm.dk)

³ Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse (uvm.dk) (s. 9)

Tabel 2: Obligatoriske prøver jf. aftale om folkeskolens kvalitetsprogram (marts 2024)

Bundne prøvafag (I alt fem prøver)	Udtræksprøver (Én mundtlig prøve udtrækkes)
<ul style="list-style-type: none"> • Dansk (mundtlig og skriftlig) • Matematik (skriftlig) • Fælles prøve i fysik/kemi, biologi og geografi (mundtlig) • Praktisk/musiske valgfag (mundtlig)* 	<ul style="list-style-type: none"> • Engelsk • Tysk/fransk • Historie • Samfundsfag • Kristendomskundskab • Matematik

Note: *Prøven i det praktisk/musiske valgfag foregår i 8. klasse. De øvrige prøver foregår i 9. klasse. Jf. aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram tilføjes teknologiforståelse som et nyt femte toårigt praktisk/musisk valgfag i udskolingen fra skoleåret 2027/28. Faget afsluttes med en prøve i 8. klasse, som det også er tilfældet for de øvrige praktisk/musiske valgfag.

Det fremgår af aftalen, at der nedsættes en ekspertgruppe for folkeskolens prøver med ikrafttrædelse i skoleåret 2024/25. Det fremgår, at: *”Ekspertgruppen skal bidrage til mere konsolideret viden om, hvordan prøverne virker i dag og komme med deres anbefalinger til, hvordan prøverne kan videreudvikles, og prøvetrykket justeres yderligere på lang sigt. Ekspertgruppens anbefalinger skal berøre prøvernes rammer, indhold og udformning, herunder mulighederne for øget fordybelse og bedre feedback. Ekspertgruppen skal også komme med anbefalinger til, om den fællesfaglige naturfagsprøve skal videreføres, eller om de tre naturfaglige fag skal have selvstændige prøver. Gruppens arbejde skal ses i sammenhæng med Fagfornyelsen og forholde sig til anbefalinger fra ekspertgruppen for ChatGPT. Forligskredsen forelægges prøveekspertgruppens anbefalinger, der også skal drøftes med Sammen om Skolen.”*⁴

Derudover etableres en afgangseksamen for elever i juniormesterlære, hvor eleven alene aflægger de bundne prøver i dansk og matematik i 9. klasse.⁵ Initiativet forventes at træde i kraft i skoleåret 2025/26.

Overblik over folkeskolens test

Der er obligatoriske og frivillige test i folkeskolen. Testene er digitale og selvrettende. Testene er et supplement til de øvrige evalueringsværktøjer, der anvendes til evaluering af elever i folkeskolen.

Resultater fra testene kan ikke stå alene, og skolerne bør se resultaterne i sammenhæng med den øvrige viden, som skolerne har om eleverne.

Obligatoriske test og frivillige test frem til 2026/27

Der er obligatoriske test i læsning og matematik på følgende klassetrin:

- Test i læsning på 2., 3., 4., 6. og 8. klassetrin
- Test i matematik på 2., 4., 6., 7. og 8. klassetrin.

⁴ [Aftale mellem regeringen \(Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne\) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse \(uvm.dk\)](#) (s. 9-10)

⁵ [Aftale mellem regeringen \(Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne\) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse \(uvm.dk\)](#) (s. 6-7)

De obligatoriske test er lineære, hvilket betyder, at alle elever på et klassetrin får de samme opgaver. Testene gennemføres i begyndelsen af skoleåret, så de kan være et bidrag til planlægningen af undervisningen for resten af skoleåret.

Skoler har derudover mulighed for at gøre brug af frivillige test i engelsk (4. og 7. klasse), dansk som andetsprog (5. og 7. klasse), fysik/kemi (8. klasse), biologi (8. klasse) og geografi (8. klasse).

De frivillige test er adaptive, hvilket betyder, at opgavernes sværhedsgrad tilpasses elevens niveau, i takt med elevens besvarelse.

Nye færdighedstest fra skoleåret 2026/27

Fra skoleåret 2026/27 indføres helt nye obligatoriske og frivillige test i folkeskolen: Folkeskolens Nationale Færdighedstest. Alle test vil være lineære, digitale og selvrettende. Færdighedstestene erstatter de hidtidige test.

Der udvikles obligatoriske færdighedstest i læsning (2., 3., 4., 6. og 8. klassetrin) og matematiske færdigheder (2., 4., 6., 7. og 8. klasse).

Derudover udvikles frivillige færdighedstest i engelsk (4. og 7. klasse), dansk som andetsprog (5. og 7. klasse), tysk (2. fremmedsprog, 7. klasse), fransk (2. fremmedsprog, 7. klasse), historie (8. klasse), natur/teknologi (6. klasse), fysik/kemi (8. klasse), biologi (8. klasse) og geografi (8. klasse).

Test og prøver i de andre nordiske lande

Antallet af prøver og test varierer på tværs af de nordiske lande. I Danmark har prøveaflæggelsen i de nuværende otte obligatoriske prøver i 8. og 9. klasse en samlet varighed på ca. 14-21 timer. Derudover tager det sammenlagt 1,5 time at gennemføre Folkeskolens Nationale Overgangstest i læsning og matematik i 8. klasse.⁶

Sverige: Sverige har ikke prøver, men eleverne aflægger test (*nationella prov*) i hhv. 3., 6. og 9. klasse.⁷ I 3. klasse gennemføres test i svensk og matematik. I 6. klasse gennemføres test i svensk, matematik og engelsk. I 9. klasse gennemføres test i svensk, matematik, engelsk, et samfundsvidenskabeligt fag og et naturvidenskabeligt fag. De svenske test har både i indhold og form i højere grad karakter af prøver end test i en dansk kontekst. Ved lærerens afsluttende karaktergivning i det svenske skolesystem skal der lægges særligt vægt på resultaterne fra disse test.⁸ Varigheden af Sveriges i alt 14 (del)test i 9. klasse er ca. 23-24 timer.⁹

Norge: Eleverne skal ved afslutningen af grundskolen aflægge to prøver: en skriftlig og en mundtlig eller praktisk/mundtlig prøve.¹⁰ Den skriftlige

⁶ [Folkeskolens Nationale Overgangstest | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

⁷ <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/nationella-prov-i-grundskolan/prov-datum-i-grundskolan>

⁸ [Kartlegging av nordisk forskning på eksamen \(unit.no\)](#) (s. 48)

⁹ [Provdatum i grundskolan - Skolverket](#)

¹⁰ [Eksamen | udir.no](#) & [Kartlegging av nordisk forskning på eksamen \(unit.no\)](#) (s. 20)

prøve tager ca. 5 timer, mens den mundtlige eller praktisk/mundtlige har en varighed på mellem 30 og 45 minutter.¹¹ Den samlede prøvevarighed er derfor ca. 5,5 time. På 3. klassesetrin¹² skal eleverne gennemføre kortlægnings-test i læsning og matematik.¹³ På 5. og 8. klassesetrin gennemføres nationale test i grundlæggende færdigheder i læsning, engelsk og matematik. Elever i 9. klasse testes i læsning og matematik.¹⁴ Det tager op til 90 minutter at gennemføre testene i hhv. læsning og matematik, mens det tager op til 60 minutter at gennemføre testen i engelsk.¹⁵

Finland: Der er ingen prøver eller eksaminer. Eleverne skal opnå en bestået karakter i alle kernefag, de afslutter. Vurderingen foretages af den relevante klasse- eller faglærer.¹⁶

Forsøg med en mere praktisk orienteret mundtlig prøve

Der pågår flere forsøg med prøver på folkeskoleområdet, herunder forsøg med en gruppeprøve i mundtlig tysk og fransk,¹⁷ og et forsøg med skriftlige prøver i naturfag¹⁸ samt lokale forsøg i regi af velfærdsaftalerne på folkeskoleområdet.¹⁹ I tabel 3 fremgår det, hvornår evalueringer af forsøgene forventes færdige.

Tabel 3: Igangværende forsøg med prøver på folkeskoleområdet og forventet evaluering heraf

Forsøg	Evaluering (forventet)
Praktisk orienteret mundtlig prøve i dansk og matematik	Medio 2026
Gruppeprøve i tysk og fransk	Ultimo 2025
Skriftlige prøver i naturfag	Medio 2024
Velfærdsaftalerne på folkeskoleområdet	Ultimo 2024

Det følgende afsnit beskriver forsøget med en mere praktisk orienteret mundtlig prøve i dansk og matematik. Forsøget med en mere praktisk orienteret mundtlig prøve i dansk og matematik i 9. og 10. klasse er et toårigt forsøg, der pågår i skoleårene 2023/24 og 2024/25.²⁰ Forsøget bliver evalueret af EVA, og evalueringen forventes at være færdig i 2026. Der er ikke planlagt statusnotater med opsamling af viden og erfaringer fra forsøget inden da.

¹¹ [Forberede og ta eksamen | udir.no](#) & [Regler for muntlig eksamen og muntlig-praktisk eksamen | udir.no](#)

¹² 1. klasse i Norge svarer til 0. klasse i Danmark (og så fremdeles).

¹³ [Kartleggingsprøver | udir.no](#)

¹⁴ [Kva er nasjonale prøver? | udir.no](#)

¹⁵ [Kva er nasjonale prøver? | udir.no](#) & <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/prover/eksempeleoppgaver-tidligere-nasjonale-prover/8-9-trinn/?path=cefgllh>

¹⁶ [Kartlegging av nordisk forskning på eksamen \(unit.no\)](#) (s. 36)

¹⁷ [Forsøg med gruppeprøve i mundtlig tysk og fransk | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

¹⁸ [Forsøg med de skriftlige prøver i naturfag | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

¹⁹ Kommunalbestyrelserne i hhv. Esbjerg og Holbæk Kommune har efter godkendelse fra børne- og undervisningsministeren mulighed for at beslutte, at andre fag end dem, der er nævnt i folkeskoleloven, kan indgå i folkeskolens afgangseksamen.

²⁰ [Forsøg med en mere praktisk orienteret mundtlig prøve i dansk og matematik | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

Forsøgsprøven er en alternativ og mere praktisk orienteret mundtlig prøve i dansk og matematik i 9. og 10. klasse, som vil stå i stedet for de sædvanlige prøver i mundtlig dansk og mundtlig matematik i forsøgsperioden. Skoler har mulighed for at afprøve en eller flere af følgende forsøgsprøver i en eller flere af skolens 9. og/eller 10. klasser:

Tabel 4: Afprøvningsmuligheder i forsøget med en mere praktisk orienteret mundtlig prøve

Fag	Forsøgsprøvens mulige prøveformer
Dansk i 9. klasse	Caseprøve eller portfolioprøve
Matematik i 9. klasse	Caseprøve eller portfolioprøve
Dansk i 10. klasse	Caseprøve eller portfolioprøve
Matematik i 10. klasse	Caseprøve eller portfolioprøve

Caseprøven er en gruppeprøve med forberedelsesdag, hvor eleverne i grupper arbejder med en lodtrukken case og fremstiller et produkt, som afleveres, når forberedelsesdagen er slut. Læreren vejleder eleverne i løbet af forberedelsesdagen. Der vil efterfølgende være en mundtlig eksamination med udgangspunkt i gruppens case og produkt, som finder sted umiddelbart efter forberedelsesdagen. Caseprøven aflægges i grupper på 2-3 elever, men eleverne bedømmes individuelt.

Portfolioprøven er en individuel prøve. Prøven tager udgangspunkt i elevens præsentationsportfolio med produkter, som eleven har udformet og samlet i løbet af skoleårets undervisning. Eleven udvælger et antal forløb, som indgår i elevens portfolio. Til prøven præsenterer eleven et selvvalgt forløb med tilhørende produkt(er) fra præsentationsportfolien. Herefter vil der være en dialog med afsæt i et lodtrukket forløb fra portfolien.

Ekspertgruppen om ChatGPT og andre digitale hjælpemidler

I foråret 2023 blev der nedsat en ekspertgruppe om ChatGPT og andre digitale hjælpemidler, der har haft til opgave at udarbejde anbefalinger til, hvordan skoler og institutioner undgår, at eleverne snyder ved prøverne ved brug af ChatGPT og andre digitale hjælpemidler.²¹ I december afleverede ekspertgruppen sine foreløbige anbefalinger. Ekspertgruppen anbefaler bl.a. på kort sigt, at skoler og institutioner genbesøger deres praksis for sikker prøveafvikling og tilsyn. Derudover anbefales det på kort sigt, at skoler og institutioner sætter fokus på lærernes viden om digital teknologi.²² Ekspertgruppen offentliggør sine endelige anbefalinger i april 2024.

²¹ [Ekspertgruppe om ChatGPT og andre digitale hjælpemidler | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)

²² [Ekspertgruppen om ChatGPT og andre digitale hjælpemidler præsenterer foreløbige anbefalinger | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)